

УДК 338

Януш М.В.
студентка

Миколаївського національного аграрного університету

Солонуха А.В.
студент

Миколаївського національного аграрного університету

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОБОТИ УКРАЇНСЬКИХ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА АЗІАТСЬКОМУ РИНКУ

PROSPECTIVE DIRECTIONS OF UKRAINIAN AGRICULTURAL ENTERPRISES IN THE ASIAN MARKET

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто перспективні напрямки роботи українських аграрних підприємств на азійських ринках. Оцінено основні показники зовнішньої торгівлі України з країнами Азії. Досліджено особливості ринків Китаю, Індії, В'єтнаму, Сінгапуру та інших країн азійського регіону, при чому значну увагу приділено оцінці попиту на аграрну продукцію.

Ключові слова: зовнішня торгівля, експорт, азійський регіон, аграрний ринок, ASEAN.

АННОТАЦИЯ

В статье рассмотрены перспективные направления работы украинских аграрных предприятий на азиатских рынках. Оценены основные показатели внешней торговли Украины со странами Азии. Исследованы особенности рынков Китая, Индии, Вьетнама, Сингапура и других стран азиатского региона, причем значительное внимание уделено оценке спроса на аграрную продукцию.

Ключевые слова: внешняя торговля, экспорт, азиатский регион, аграрный рынок, ASEAN.

ANNOTATION

The article discusses perspective directions of Ukrainian agricultural enterprises in the Asian markets. Reviewed by key indicators Ukraine's foreign trade with Asia. The features of the markets China, India, Vietnam, Singapore and other countries in the Asian region, with focused on the assessment of the demand for agricultural products.

Keywords: foreign trade, export, Asian region, the agricultural market, ASEAN.

Постановка проблеми. Розвиток співробітництва України з країнами Азії є важливим напрямком вітчизняної зовнішньоекономічної стратегії. Адже нові лідери азійського простору, зокрема, Китай, Індія, Сінгапур, Індонезія, Таїланд та інші країни Азії, складають потужну генерацію лідерів економічного зростання з постійно зростаючим попитом на продовольчу продукцію. Від так, вважаємо, що даний напрям є перспективним для роботи аграрних підприємств України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку співробітництва України з країнами Азії розглядалися у публікаціях Н. Городньої, А. Гончарука, І. Гуменного, П. Ігнат'єва, М. Кулінича, Ю. Курнишової, Л. Лещенка, Я. Масштабея, С. Шергіна та інших. Разом з тим, актуальність проблеми потребує появи нових досліджень, у яких були б системно визначені перспективи роботи аграрних підприємств України на азійському ринку.

Цілі статті полягають у обґрунтуванні перспективних напрямків роботи українських аграрних підприємств на азійському ринку.

Виклад основного матеріалу. Зовнішня торгівля є одним з найважливіших джерел наповнення державного бюджету України. В 2015 році розвиток міжнародного торговельно-економічного співробітництва України відзначився низкою проблем, ключові серед яких пов'язані із диверсифікацією геополітичних та регіональних пріоритетів української держави. На розвиток зовнішньої торгівлі українських аграрних підприємств також вирішальний вплив мала низка інших негативних факторів:

- несприятлива кон'юнктура на ключових для України світових ринках;
- нерівномірний розвиток різних країн;
- перерозподіл фінансових потоків й активів;
- коливання світових валют та сировинних цін;
- нестабільність курсу національної валюти;
- загострення проблем у торговельно-економічних та політичних відносинах із Росією;
- нераціональна структура вітчизняного експорту, в якому домінують сировина та продукція з низьким рівнем переробки;
- низька конкурентоспроможність українських товарів та послуг;
- нарощування фінансових зобов'язань через несвочасні розрахунки українських підприємств з іноземними партнерами.

Проте, не зважаючи на зазначені проблеми зовнішня торгівля аграрною продукцією має позитивне сальдо та показує гарну динаміку на ринках окремих регіонів світу. В цьому контексті вважаємо, що ринок азійських держав, є перспективним для українських підприємств.

Розглянемо показники основні показники зовнішньої торгівлі України з азійськими країнами за 2015 рік [7].

Отже, за досліджуваний період найбільша кількість експортованої продукції спостерігалась з України до Туреччини, Китаю та Індії, показники експорту становили 7,27%, 6,29% та 3,79% відповідно перерахованим країнам. Країни, що розвиваються, такі як В'єтнам, Сін-

Таблиця 1

Зовнішня торгівля України з окремими регіонами країн Азії (тис. дол. США)

Регіон	Назва країни	Імпорт			Експорт			Сальдо
		з 01.01.2015 по 31.12.2015		за останній місяць періоду	з 01.01.2015 по 31.12.2015		за останній місяць періоду	
		вартість	питома вага		вартість	питома вага		
Азія	В'єтнам	252615	0,69%	20393	87493	0,23%	5149	-165122
Азія	Індія	443387	1,21%	37875	1447340	3,79%	153355	1003953
Азія	Індонезія	169102	0,46%	13227	185944	0,49%	47379	16842
Азія	Китай	3780937	10,35%	352053	2402552	6,29%	137231	-1378385
Азія	Малайзія	132315	0,36%	12052	159533	0,42%	7226	27218
Азія	Сінгапур	20525	0,06%	2382	5162	0,01%	1434	-15363
Азія	Туреччина	838959	2,30%	107060	2775728	7,27%	259310	1936769
Азія	Філіппіни	17450	0,05%	1837	107284	0,28%	9362	89834

Розроблено автором на основі [7]

гапур, Малайзія, Філіппіни, потребують більшої уваги з боку підприємств, які постачають свою продукцію, експорт до цих країн є меншим, не зважаючи на те, що це досить перспективні і економічно вигідні ринки збуту аграрної продукції для українських підприємств.

Встановлено, що ще в 2011 році вітчизняні підприємства постачали до азіатських країн агропродукцію на суму – 64 млн дол. Частка регіону в загальному експорті української продукції аграрних підприємств становила лише 0,5%. За показниками 2015 року бачимо, що все змінилося, за 11 місяців 2015 року Україна збільшила цей показник майже в десять разів. Було поставлено агропродукції на 613 млн дол., це в 1,7 разу більше, ніж у 2014 році. Частка ASEAN за 11 місяців 2015 року в загальному експорті агропродукції становила 4,6%. За п'ять років вона виросла у дев'ять разів [1].

За словами заступника міністра аграрної політики і продовольства України з питань євроінтеграції Владислави Рутицької: «Україна може і повинна посилювати свої позиції на південно-східному напрямі. За півтора-два роки ми можемо наростити агроекспорт до країн регіону до 800 млн дол., а за три-чотири роки – до 1 млрд дол.»

Вважаємо, що перспективною є робота аграрних підприємств не просто з окремою країною регіону Азії, а з об'єднанням країн. Найвпливовішим інтеграційним об'єднанням в Азійському регіоні є Асоціація держав Південно-Східної Азії (ASEAN) у складі Сінгапуру, Таїланду, Філіппін, Індонезії та Малайзії, Брунею, В'єтнаму, Лаосу, М'янми, Камбоджи.

Сьогодні країни ASEAN - це 7% світової торгівлі. Понад 67 млн сімей вже зараз є частиною класу споживачів. У 2025 році таких сімей буде 134 млн. В регіоні стрімко розвиваються онлайн-технології та урбанізація [5].

Вважаємо, що Україна повинна посилити співпрацю та натиск на втілення ідеї створення зони вільної торгівлі з Сінгапуром, збільшити експортні поставки задля підвищення еконо-

мічної стабільності українських аграрних підприємств на ринку. Для аграрних підприємств України цікавий не тільки внутрішній ринок цієї економічно розвинутої держави, територія якої у 840 разів менша за територію України. ЗВТ з цією державою може стати для українських експортерів вагомим кроком на інші ринки ASEAN, а Сінгапур став би своєрідним торговельним центром.

За словами Рутицької В.: «Ринок ASEAN може приносити Україні не менше \$1 млрд щорічно від експорту агропродукції. Індонезія – один з ключових ринків регіону».

У 2015 році Україна експортувала до Індонезії продукції на суму \$ 171 млн, це 1,2% від загального експорту. З 2016 року наша країна змогла отримати конкурентні переваги і в підсумку – збільшити поставки продукції. В Індонезії змінилося законодавство, що позначилося на можливостях українського експорту в цю країну. З 17 лютого 2016 р. в країні починається обов'язкова процедура реєстрації в Держагентстві з карантину лабораторій країн-експортерів, відповідальних за видачу сертифікатів якості сільгосппродукції для продовольчих цілей. Україна в списку 9 країн, які завершили реєстрацію до моменту вступу в силу нового закону. Реєстрація дійсна тільки для тих типів продукції, які раніше вже поставлялися в Індонезію, наприклад, пшениця і свіжі яблука [3].

У 2015 році аграрні підприємства України постачали в основні країни ASEAN переважно сировину. Так, у В'єтнамі мають попит українські зернові і насіння льону, у Малайзії – зернові та олія, в Індонезії, Таїланді і Філіппінах – зерно.

Однак вітчизняні аграрні підприємства постачають до країн регіону і товари з більш високим рівнем доданої вартості. Так, альбуміни (білки) українського виробництва отримує Таїланд.

Філіппіни споживають українські молокопродукти і борошно. Індонезія – борошно, крохмаль та яйця, В'єтнам – патоку і солод. Україні

необхідно намагатися вивести на ці ринки нові продукти харчування, які також будуть мати попит [2].

Не менш перспективними і сприятливими для українських аграрних підприємств є експорт до Індії, вона є одним з найбільших азіатських покупців українських товарів, найбільшим попитом користується сира та бутильована соняшникова олія, овочі та агропродукція. Ринок Індії для українських експортерів навіть більший за німецький або угорський. А китайський і зовсім перевищив польський або італійський.

Китай є одним із перспективних ринків збуту продукції українських аграрних підприємств. На думку експертів, затребуваність на даному ринку є досить великою і це свідчить про доцільність нарощування поставок до країн регіону інших видів продукції харчопрому, тваринництва, овочівництва, а також виробів машинобудування, деревообробної промисловості та іншого.

Ринки Китаю приваблюють українських експортерів незалежно від того, наскільки мінливою може бути їхня кон'юнктура. А купівельна спроможність країни з населенням 1,3 млрд осіб, що має зараз тенденцію зростання, є додатковим аргументом. Експерти вважають, що для виходу українського малого і середнього бізнесу на місцевий ринок нині дуже сприятливий час.

Українські аграрні підприємства збільшили експорт соняшникової олії та зернових на китайський ринок. Активно йде експорт не лише соняшникова, але й рапсова та соєва олії. Експорт соєвої олії на ринок Китаю минулого року встановив рекорд – за дев'ять місяців 2015 року вітчизняні виробники експортували 54,1 тис. тон на суму 38,5 млн дол. [6].

Встановлено, що аграрні підприємства України мають перспективи розширення української аграрної продукції на ринку КНР. І першим в черзі сільськогосподарської продукції стоїть український соняшковий шрот. Це твердий продукт насіння олійних культур, який залишається після вилучення з нього олії в екстракційний спосіб. Такий залишок використовується для виготовлення високоякісних кормів і є цікавим для китайських виробників. Україна входить до трійки світових лідерів виробництва цього продукту разом з Аргентиною та Росією.

Висновки. Отже, Азія є одним із найдинамічніших регіонів світу, її багатий досвід внутрішньо регіональної інтеграції є основою для

майбутньої інтеграції в глобальну економіку. Проведене дослідження засвідчило, що існують такі переваги ринку Азії:

- значний демографічний потенціал формує сталий попит на продукцію аграрних підприємств України, таку як соняшникова олія, зернові, м'ясо-молочна продукція, а також зростає попит на продукцію з високою доданою вартістю: вино, спирт, соки, сири, йогурти та кондитерські вироби;

- низький рівень життя та поганий розвиток аграрних підприємств в країнах Азії стимулює потребу в експорті якісної сертифікованої агропродукції;

- продукція аграрних підприємств України є конкурентоспроможною на ринку Азії і відповідає всім стандартам;

Отже, дослідивши країни азіатського регіону, проаналізувавши попит на продукцію аграрних підприємств України, розглянувши зовнішню торгівлю України з країнами Азії, можна зробити висновок, що українські аграрні підприємства та країна в цілому має великий потенціал, конкурентоспроможну продукцію, досить великий попит існує в азіатському регіоні на продукцію аграрних підприємств України.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Городня Н. Д. Українсько-в'єтнамські відносини: стан та перспективи / Н. Д. Городня – Ханой, 2011. – 230 с.
2. Городня Н. Д. Місце України в сучасному глобалізованому світі. Ідентичність і пам'ять у пострадянській Україні / Н. Д. Городня // Монографія. – К.: Дух і Літера, 2009. – С. 387-402.
3. Жеребчук С. Сучасний стан та перспективи розвитку співробітництва України та Республіки Індонезія / UA Foreign Affairs [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.uaforeignaffairs.com/ua/ekspertna-dumka/.../suchasmi-stan-ta-perspective-dvostorononogo-spivrobit>.
4. Україна налаштована на посилення двосторонньої співпраці з Індонезією – Глава держави: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/23548.html>
5. Пріоритети політики України щодо країн Азії. [Електронний ресурс]: аналітична доповідь / А.З. Гончарук, О.К. Микал, А.М. Кобзаренко // К.: НІСД, 2011.-46с. Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/pyt-Azya-dbec8.Pdf>
6. Торговельно-економічні відносини: стан та перспективи. Посольство України в Королівстві Таїланд: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/thailand/ua/publication/print/13083/htm>.
7. Державна фіскальна служба України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/ms/f1>